

Alle landets ordførere og fylkesordførere

Vår referanse: 09/00837-45
Arkivkode: 033
Saksbehandler: Sigrid Stokstad
Deres referanse:
Dato: 26.04.2013

MARKÉR GRUNNLOVENS 200-ÅRSJUBILEUM

I 2014 blir Grunnlovens 200-årsjubileum markert med en rekke arrangementer landet over. Jeg er kjent med og glad for at mange kommuner og fylkeskommuner allerede har engasjert seg i dette.

På Kommunalpolitisk toppmøte 24. april 2013 inviterte stortingspresidenten kommunene og fylkeskommunene til å delta aktivt i feiringen. Hovedstyret i KS drøftet medvirkning fra kommunesektoren i grunnlovsjubileet 6. mars 2013, og anbefalte kommunene og fylkeskommunene å delta aktivt gjennom:

- særskilte arrangementer eller markeringer rundt 25. februar, da de lokale valgene til grunnlovsforsamlingen på Eidsvoll i 1814 foregikk.
- å vedta en sterk henstilling til Stortinget om å grunnlovfeste det lokale folkestyret.
- å framheve demokratiet – det nasjonale og lokale – før, nå og framover, på skolene, på 17. mai og i sitt øvrige arbeid.

Nasjonal feiring og representasjon fra kommunesektoren

Den offisielle åpningen av jubileumsåret skjer på Eidsvoll 16. februar 2014 med overlevering av nyrestaurert Eidsvollsbygning, taler, internasjonale hilsener og bred mediedekning. Arrangør er Stortinget i samarbeid med Eidsvoll 1814. Hovedstyret i KS blir ventelig invitert til åpningen.

Lokale og regionale arrangementer er viktige for den nasjonale dugnaden som feiringen skal være. Jeg setter stor pris på at Stortingets hovedkomite for Grunnlovens 200-årsjubileum legger opp til at fylkesstyrelederne i KS vil bli invitert til de offisielle arrangementene regionalt.

Hovedkomiteen vil lansere sitt offisielle program for jubileet 15. mai 2013. Kommuner og fylkeskommuner kan melde inn sine arrangementer til grunnlovsjubileets arrangementskalender, og de kan eventuelt også søke om å få bli del av det offisielle programmet for jubileet.

Særskilt arrangement ifm. de lokale valgene til grunnlovsforsamlingen

Det nasjonale demokratiet henter støtte fra bred demokratisk deltakelse på lokalplanet. Også grunnlovsforsamlingen på Eidsvoll ble satt sammen med grunnlag i lokale valg. Disse valgene begynte på en ekstraordinær bededag 25. februar 1814 og fortsatte etter hvert som melding om valgene nådde ut. Lokalbefolkningen avga en selvstendighetsed og valgte valgmenn i soknekirkene, og disse valgmennene utpekte representanter fra amtene (fylkene) til grunnlovsforsamlingen.

Dette var et første skritt mot det moderne demokratiet i Norge, der datidens lokale og regionale enheter, sognene og amtene, var helt sentrale. **KS oppfordrer kommunene til å markere dette med et særskilt arrangement.** Dette er også en del av Stortingets målsetting med jubileet. Et slikt arrangement kan gjerne finne sted søndag 23. februar 2014, som er søndagen nærmest datoen da det lokale valget startet, eller da det lokale valget fant sted i den enkelte kommune.

Den norske kirke har bedt bispedømmene ta opp markering av de lokale valgene med menighetene, og mange er godt i gang med planlegging. Det vil være naturlig at kommunens arrangement eller markering skjer sammen med eller i kontakt med kirken – og med historielag, frivillige organisasjoner eller andre samarbeidspartnere – fortrinnsvis med kommunen i førersetet. Mer informasjon og materiell kan dere få fra Hovedkomiteen eller KS, se vedlegg.

Riksarkivet har tilbudt menigheter reproduksjoner av fullmaktene som ble utstedt ved det lokale valget og som representantene hadde med seg til Eidsvoll. Menighetenes mottakelse av fullmaktene koordineres av bispedømmerådene. Kommunene kan imidlertid også få disse fullmaktene, som for eksempel kan henges opp i rådhuset/kommunehuset. Jeg er glad for denne muligheten til å bringe «fullmaktene tilbake til folket», og vil oppfordre kommunene til å bestille disse fullmaktene, og at presentasjon og markering samordnes med kirken.

Kommuner som ønsker slike reproduksjoner, må bestille fra Riksarkivet innen **1. juli 2013**. Mer informasjon om disse fullmaktene fra Riksarkivet er vedlagt.

Oppmerksomhet og debatt om det lokale folkestyret

Grunnloven av 1814 åpnet vei for en rivende utvikling av det norske demokratiet. Denne utviklingen var sterkt knyttet til lokalt engasjement og etablering av lokale representative organer fra vedtakelsen av **formannskapslovene i 1837**.

Grunnlovsjubileet gir en fin anledning til å løfte fram kunnskap om hvordan det lokale folkestyret utviklet seg. Jeg vil i den forbindelse vise til at universiteter og høyskoler stiller fagkompetanse til rådighet i jubileumsåret.

Samtidig oppfordrer Stortinget gjennom grunnlovsjubileet oss til å ta opp hvordan det norske folkestyret virker i dag. Lokalt engasjement og deltakelse ved valg og mellom valg er viktig, og jeg vil oppfordre kommunesektoren særskilt til å fremme debatt om det lokale folkestyrets betingelser i dag. Dette kan gjøres på arrangementet som markerer de lokale valgene til grunnlovsforsamlingen eller arrangementer senere utover våren.

Tid for grunnlovfesting av det lokale folkestyret

Det lokale folkestyret er fraværende i Grunnloven. **Det er tid for å tette dette hullet.** Stortinget skal i neste stortingsperiode stemme over tre ulike grunnlovsforslag om kommunalt selvstyre/lokaldemokrati. KS har også tidligere tatt til orde for grunnlovfesting, og har et sterkt ønske om at ett av disse forslagene skal oppnå nødvendig flertall. Grunnlovsjubileet gir anledning til på nytt å markere at lokalt folkestyre bør inn i Grunnloven.

Hovedstyret i KS har derfor vedtatt å anbefale alle kommunestyre og fylkesting å fatte vedtak med sterk henstilling til stortingsrepresentantene om å inkludere det lokale folkestyret i Grunnloven ved å vedta et av de foreliggende forslagene. Vedtakene kan sendes til Kontroll- og konstitusjonskomiteen på Stortinget og stortingsrepresentantene fra eget fylke, gjerne med kopi til KS. Vedlagt er et utkast til uttalelse om grunnlovfesting av det lokale folkestyret som eventuelt kan brukes som grunnlag. Jeg anbefaler å sende inn slike vedtak i perioden februar til mai 2014, slik at kommunesektorens syn kommer fram på en samlet og tydelig måte.

Med hilsen

Gunn Marit Helgesen
leder

Vedlegg:

1. Det lokale folkestyrets rolle i framveksten av det norske demokratiet
2. Brev fra Riksarkivet om Grunnlovsjubileet 2014
3. Forslag til uttalelse om grunnlovfesting av det lokale folkestyret
4. Lenker til mer informasjon

Kopi:

KS i regionene
Fylkestyrene i KS
Rådmannsutvalgene
Hovedstyret i KS
Landsstyret i KS

